

Predikan

3 e trettondedagen 2019, årg. 2

Psalmer: 2, 641:7, 659 B, 217, 253, 44

Pär-Magnus Möller

I dag lyssnar vi till del två av evangeliet om kvinnan vid Sykars brunn. Det är en tät, innehållsrik text, fylld med symbolik och djup undervisning. Det är lätt att tro att denna lilla berättelse skall återspegla ett vardagligt samtal mellan Jesus och en kvinna utan namn – men när man studerat texten lite djupare förstår man att evangelisten Johannes har använt denna scen för att fylla den med hans djupa erfarenhet av vem Jesus är. Mötet mellan den samariska kvinnan vid brunnen och Jesus kanske har skett men Johannes vill att vi skall läsa den här berättelsen som ett teologiskt samtal kring gränser, kring judisk och icke judiskt, kring vad Guds rike egentligen är.

Jesus hade kommit till Samarien och Sykar, han var utanför det judiska området och han bad en kvinna om vatten. Samtalet börjar på ett djupare plan handla om var man kan finna livet källa. Kvinnan byggde sin tro på profeterna och patriarkerna. Hon hämtade vatten ur Jakobs brunn – men Jesus hävdade att det fanns en annan brunn som hade vatten som man inte blev törstig av. Det vattnet längtade kvinnan också efter och hon undrade om hur man fick tag i det vattnet, hur skulle man tillbe Gud för att finna denna källa – skulle man söka den på det berg som hennes tradition hävdade eller det berg den judiska traditionen hävdade?

Det visade sig lite längre fram i samtalet att kvinnan haft flera män – sex män hade hon testat på, men ingen av dem verkade duga. Traditionellt har man tolkat dessa män som olika gudar. Jesus frågar alltså henne: Vem tillhör du, vem litar du på, vem är din trygghet i livet – vem är din Gud? Kvinnan – som står som symbol för oss hedningar – hade prövat massa olika gudar men inte funnit det liv man längtade efter någonstans. Jesus säger: Jag vet att ingen av dem räcker till för dig – din längtan är djupare, sannare. Tiden har kommit då källan med det livgivande vattnet är öppnad för alla som vill dricka. Jag är den källan...

Så kommer lärjungarna tillbaka efter att ha handlat mat till hela gänget. De ser att Jesus talar med en kvinna. Lärjungarna står här som symboler för judarna – de rättrogna. De uppskattar inte att Jesus talar med en kvinna eftersom det inte var något judiska rabbiner skulle göra – det var under deras värdighet. Men lärjungarna försökte vara overseende. De levde fortfarande kvar i bilden av att de som judar var något speciellt – de stod över alla andra.

När Jesus då säger att han har mat som de inte känner till blev de än mer förvirrade. De kände ju den judiska traditionen och tron – var hade Jesus hämtat den här andra andliga maten de inte kände till? De blev osäkra. Vem var nu de om de inte hade förstått allt!

Jesus svarar: ni säger att Guds rike kommer i framtiden – och ni tänker att det är då det är dags att skörda. Men jag säger er: ser ni inte, tiden är inne, jag är Messias, den utlovade. Ni som förstår vem jag är, ni är de utvalda, ni får skörda det profeterna och alla troende tidigare sått. Det är en ny tid som brutit in – här är ingen jude eller samarier, man eller kvinna – alla som dricker ut livets källa blir nya skapelser i ett nytt rike.

Samtidigt hade kvinnan rusat in i staden. Hon hade lämnat sin kruka står det. Det betyder att hon övergivit sitt gamla sätt att hämta vattnen – hon såg på tillvaron med nya ögon.

Kvinnan hade berättat för alla och en var att hon mött en person som sagt henne allt hon gjort – d.v.s. en som kände henne rakt igenom, en som såg henne för den hon var, en som känt igen hennes djupaste törst. All hennes rädsla verkade som bortblåst och hon var fylld av en frimodighet som gjorde att hon vågade tala med alla.

Eftersom hon hade druckit av det nya vattnet, var hon fylld av nytt liv som smittade. Andra började bejaka samma längtan som hon hade haft och de kom till tro. När Jesus väl själv kommer till dem blir kvinnans vittnesbörd inte längre så viktigt – människorna behöver inte länge någon förmedlare mellan individen och Gud som det gjort innan – det behövs inga profeter i gammaltestamentlig stil, det behövs inga offerpräster, det behövs inget medium mellan Gud och individen – för han är mitt ibland dem – han är mitt ibland oss – och han vill hela oss, göra oss fria, frälsa oss. Guds ord är inte längre något man läser – det är något man lever i Kristus – det är han som är källan – inte traditionen, inte boken, inte templet – bara Jesus – han är A och O, början och slutet. Guds ords fullbordning.

Det är en oerhörd text vi fått ta emot de här två söndagarna.

Den påminner oss om, att när vi dricker av källan, när vi lever nära Jesus och tar emot det han ger oss, då förvandlas vi till källor för andra.

Evangeliet i dag utmanar oss, om vi förstår det rätt.

Det utmanar oss i vårt sätt att tänka gränser.

Vi är alla beroende av gränser för att förstå verkligheten. Är jag dansk eller svenska beror på o vilken sida av Öresund jag föddes efter 1658. Man eller

kvinnor beror på vilken kromosomuppsättning jag råkar få... för Gud är dessa gränser inte viktiga – det är saker som vi hittat på för att kunna sortera i en annars rörig tillvaro. Problemet är bara att vi har oerhört svårt att förstå tillvaron bortanför gränserna. För säkerhets skull sätter vi istället upp nya gränser - också inom kyrkan.

Vi som tillhör den svenkyrkliga traditionen är kristna, västerländska, en avknoppning av katolska kyrkan, lutherska till bekännelsen men lutherska på det sätt svenska sätt som bestämdes i Uppsala möte 1593 – därtill reglerade av övriga bekännelsesdokument och kyrkomötesbeslut.

Vi fortsätter alltså fortfarande att förstå oss själva genom gränssättning. Detta trots att Jesus kallar oss till att förstå honom utanför de mänskliga gränserna. Vi skall inte tillbe honom inom våra självuppsatta gränser, säger Johannes, vi skall tillbe honom i Ande och sanning. Där Guds Ande är, där är frihet.

Evangeliet i dag utmanar oss också vad gäller vårt personliga ansvarstagande. I nästan alla religioner finns någon slags förmedlare mellan gudomen och människan. Det kan vara shamaner, imamer, profeter, präster av olika slag. Det är viktigt att komma ihåg att prästen i kristen tradition inte är en förmedlare mellan människa och Gud. Prästen har i uppgift att kunna kyrkans teologi, leda gudstjänst och ha omsorg om församlingen – men prästen har ingen annan auktoritet gentemot Gud.

Det som är så stort i kristen tro och som skiljer oss från alla andra religioner är bland annat att varje troende är likställd med andra troende. Visst har vi olika erfarenheter och kunskaper – men inför Gud är vi på dopets grund alla lika. Det betyder att vi alla har samma ansvar inför Gud och samma uppdrag; att i våra liv gestalta hans närvaro, hans kärlek, hans förlåtelse och försoning. Ibland får vi, liksom kvinnan i evangeliet, vara dem som vittnar om Gud och de får andra människor att tro genom oss – men så fort tron mognat något så får var och en upptäcka att Jesus är mitt ibland oss. Var och en får en egen relation med livets källa, livets Herre – Jesus själv.

Till sist påminner evangeliet oss om att Guds rike är här. Det är därför vi alla kan leva i en levande relation med Jesus utan förmedlare eller gränser. Det betyder frihet för oss alla – men också arbete. Vi är kallade att skörda, att hjälpa Gud samla in skörden. Du är kallad att göra det med dina gåvor och förmågor – du är kallad att befria människor till det liv Gud kallar dem till och så föra dem till honom som är den stora läkaren. Det är inget märkvärdigt och svårt – men det krävs mod.

Vi lär oss två saker av kvinnan och hennes sätt att utföra sitt uppdrag. Ett, låt krukans stå. Det kan betyda att vi ofta behöver lämna gamla synsätt och gamla sätt att tänka om kristen tro skall vara. Det behövs ju inga krukor för att hämta den vatten som Kristus ger oss. Gå sedan och, på ditt sätt, berätta om honom som du mött. Öva dig att göra det i frimodighet. Folk kommer snart att se varifrån du får ditt vatten – och de kommer att söka efter det liv du funnit. När tiden är inne ser också de att Jesus är mitt ibland oss.

Så en sammanfattning av dessa två söndagars evangelium kan vara: Låt din kruka stå och gå i frimodighet och berätta om honom som sagt dig allt!